

Обмеження рухової активності сприяє зниженню функціональних можливостей м'язової системи. Унаслідок обмеження м'язової активності виникає детренованість серцево-судинної системи, збільшується частота серцевих скорочень у спокої. Порушується також регуляція артеріального тиску (він підвищується).

Недостатня рухливість студентів і тривале перебування в одному положенні за столом чи партою можуть спричинити порушення постави, виникнення сутулості, деформації хребта.

Зниження рухової активності у середньому і старшому віці може прискорити старіння організму. Унаслідок сидячого способу життя передчасно виникає слабкість та млявість м'язів, порушується загальний мозковий кровообіг. Хворим, які тривалий час перебувають на ліжковому режимі, призначають комплекс лікувальної гімнастики.

Ходити щоденно довго і в належному напрямі — це перший, хоч і незначний, але обов'язковий крок до здорового способу життя.

Ще стародавні мислителі Платон і Арістотель звернули увагу на те, що при ходьбі краще думається, що найяскравіші думки звичайно приходять до людини під час прогулянок. Цілеспрямовані прогулянки дуже корисні для здоров'я, особливо для тих, у кого робота пов'язана із сидінням.

Слід підкреслити, що при використанні фізичних вправ необхідно врахувати стан здоров'я, фізичні та психічні можливості, фізичний розвиток та вік людини, рівень тренованості серцево-судинної системи.

Фізичні вправи слід розглядати як важливий фактор збереження високої і продуктивної не тільки фізичної, але і психічної активності людини на довгі роки. Люди, які систематично займаються фізичними вправами, хворіють на 17,5% менше, ніж ті, хто ними нехтує (М.К. Фуркало, А.П. Дорогий, 1986).

Фізичне тренування організму людини повинно регулярно здійснюватись на всіх етапах її розвитку, що забезпечить тривалу молодість і старість без хвороб, життя з трудовим піднесенням та натхненням.

Висновок. Для збільшення фізичної активності протягом дня потрібне виконання фізичних вправ — шлях до здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апанесенко Г.Л. Здоровий спосіб життя // Актуальні проблеми здорового способу життя: Тези доповідей I Української науково-практичної конференції. — Київ, 1992. — С. 3–7.
2. Брехман И.И. Валеология — наука о здоровье. — М.: Физкультура и спорт, 1990. — 208 с.
3. Колбанов В.В. Двигательная активность, образ жизни и здоровья учащихся, студентов, педагогов и физическое воспитание и современные проблемы формирования и сохранения здоровья молодежи. — Гродно, 2001. — 289 с.
4. Мурза В.П. Фізичні вправи і здоров'я. — Київ: Здоров'я, 1996. — 253 с.
5. Свирида С. Навчасмо дітей ЗСЖ // Учитель. — 2000. — № 46. — С. 27–31.
6. Сологуб А. Здоровий спосіб життя / Рідна школа. — № 12. — 1995. — 127 с.

Мирон ВАЧЕВСЬКИЙ

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА У ПІДГОТОВЦІ МАРКЕТОЛОГІВ

У статті висвітлено аспекти економічної освіти молоді. Доведено, що навчання вимагає модернізації системи освіти, вивчення основ економіки, менеджменту, інформації, інтелектуальної власності, дисциплін, які мають відношення до формування професійної компетенції майбутніх маркетологів.

Аналіз останніх досліджень засвідчує, що, незважаючи на посилену увагу вчених до проблем організації економічної освіти, підготовки майбутніх вчителів до педагогічної діяльності, деякі важливі аспекти готовності до формування у майбутніх маркетологів професійних компетенцій в умовах ринкової економіки залишаються недостатньо або зовсім не дослідженими. До них належить проблема економічної освіти учнів загальноосвітніх шкіл та студентів ВНЗ. А формування у майбутніх маркетологів професійних компетенцій не має систематизованого характеру, вирішуючи лише окремі локальні питання. Запровадження

ступеневої системи освіти потребує, в свою чергу, якісно нового підходу до формування у майбутніх маркетологів професійних компетенцій. У таких умовах здійснюється безпосередній вплив на зміст освіти, пов'язаний з ринковою конкуренцією, виникнення нових вимог на ринку праці знань із маркетингу, інтелектуальної власності, економіки, інформаційних технологій, відповідних нових професійних умінь і навичок. Сьогодні стає реальним і необхідним повернення науки до потреб суспільного виробництва, а виробництва — до науки. Вирішення цієї проблеми базується на всебічному розвитку інтелектуальної власності у всіх галузях народного господарства.

Таким чином, виникає суперечність між вимогами суспільства та наявним науковим підходом стосовно підготовки фахівців до праці в умовах ринкової економіки.

Мета статті — висвітлити проблеми підготовки маркетологів до сучасних умов ринкової економіки із високим рівнем професійних компетенцій.

Реформування освіти в Україні є частиною процесів оновлення освітніх систем, що відбуваються упродовж останніх двадцяти років у європейських країнах і пов'язані з визнанням значущості знань як рушія суспільного добробуту та прогресу. Ці зміни стосуються створення нових освітніх стандартів, оновлення та перегляду навчальних програм, змісту навчально-дидактичних матеріалів, підручників, форм і методів навчання. Цілеспрямоване набуття молоддю знань, умінь і навичок, їх трансформація у компетентність сприяє як особистісному культурному розвитку, так і розвитку технологій, здатності швидко реагувати на запити часу. Більшість країн Європи сьогодні розпочала ґрунтовну дискусію навколо проблеми забезпечення людини необхідними вміннями та знаннями для створення гармонійної взаємодії з технологічно розвиненим суспільством. Саме тому важливо усвідомити суть поняття “компетентність” у суспільстві, що базується на знаннях, обізнаності, авторитетності. Важливо розуміти, якої саме компетенції необхідно навчити і як, що має бути технологією навчання для досягнення визначених результатів навчання. Ці питання автор розкриває у роботі [2].

За роки незалежності України сформовано основне законодавче поле освітньої галузі, розроблено нормативно-правову базу для створення і розвитку національної системи освіти. Як відзначав на II всеукраїнському з'їзді працівників освіти Міністр освіти і науки України В. Кремень “Цілеспрямовано і послідовно формується державна політика в галузі освіти” [4].

Сучасна шкільна освіта в Україні спрямована на надання учневі необхідних знань, вироблення умінь і навичок. За період навчання він має опанувати багато фактичного матеріалу. Натомість школа сьогодні не достатньо навчає школярів приймати рішення, використовувати інформаційні та комунікаційні технології, критично мислити, вирішувати конфлікти, орієнтуватись на ринку праці, як відзначено в роботі [5].

У зв'язку з вищесказаним зростає роль економічної підготовки молоді як незмінного компонента всебічної освіти особистості, однієї з умов успішного виконання нею професійних функцій. Про це, зокрема, йдеться у роботі О. Шпака “Економічна підготовка педагогічних кадрів в системі безперервної освіти” [6].

Одним зі шляхів оновлення змісту освіти й узгодження його з сучасними потребами, інтеграцією до європейського та світового освітніх просторів є орієнтація навчання на набуття ключових компетенцій та на вироблення ефективних шляхів їх запровадження. Така умова вимагає від сучасної школи особливо рішучих реформаційних підходів до оновлення змісту освіти та до застосування нових педагогічних підходів до навчання, впровадження інформаційних та комунікаційних технологій, вивчення основ економіки, які модернізують процеси розвитку суспільства.

При вивченні основ економіки в загальноосвітній школі учні отримують знання і уявлення про економічні явища і категорії, розвиток держави в минулому, сучасному і майбутньому. Тісний зв'язок економіки з багатьма дисциплінами, які вивчаються в школі, підвищує прагнення учнів до самостійності, формування чітких поглядів на вибір професії і сфери трудової діяльності [1].

Особливе значення у підготовці сучасного спеціаліста-маркетолога до роботи в умовах ринкової економіки має вивчення у закладах освіти дисципліни “інтелектуальна власність”, яка передбачає засвоєння майбутніми маркетологами основ наукової інформації, патентознавства, маркетингу, фінансів. Ці знання допомагають їм орієнтуватися у складному ринковому

конкурентному середовищі, формують творче мислення, здатність до інноваційної діяльності. Такий підхід до основних засад змісту освіти є метою навчання і виховання, бажання і вміння вчитися, тому комплекс знань, умінь і навичок є основним чинником набуття необхідних життєвих компетенцій [3].

Одним із завдань реалізації освітньої Програми є оновлення змісту освіти, визначення змісту навчальних гуманітарних та природничо-математичних дисциплін, вивчення економічних дисциплін: менеджменту і маркетингу, підприємництва та інформації, знань з інтелектуальної власності, а також умінь і навичок засвоєння та практичного застосування цих знань в умовах ринкової економіки.

Випускник вищого педагогічного навчального закладу з відповідної спеціалізації повинен не тільки бути особисто підготовленим до життя в ринкових умовах, але й на належному рівні володіти методикою викладання “Основ економічних знань”. Від рівня його професійної підготовки залежатиме ефективність формування у випускників середньої загальноосвітньої школи готовності до життя і майбутньої професійної діяльності в ринкових умовах, а також ініціативність, компетентність, творча підприємливість та діловитість нового покоління.

Безперечно важливими є знання, вміння та навички, котрі молодь набуває у процесі навчання в школі, професійному середньому закладі та ВНЗ. Набуті знання — основа формування у майбутніх фахівців професійних компетенцій, що пов'язано з багатьма чинниками, оскільки саме компетенція дозволяє визначити готовність випускника ВНЗ до життя, його подальшого розвитку й активної участі в діяльності суспільства.

Наш підхід щодо розв'язання цих та інших проблем має системно-узагальнюючий характер. Ми намагаємося переосмислити методологію, теоретико-методичні засади формування професійних компетенцій, провести діалектико-методологічний аналіз цього явища, узагальнити існуючий напрямок розвитку інтелектуальної творчості випускника ВНЗ, застосувати сучасні психолого-педагогічні чинники щодо методів та засобів реалізації як нової системи формування у майбутніх маркетологів професійних компетенцій, так і особистісно-орієнтований підхід у навчанні й вихованні на основі безперервної освіти “школа — ВНЗ”. У школі зміст освіти має включати вивчення основ економіки, а формування майбутньої професії у ВНЗ повинно відбуватися через засвоєння знань із наукової інформації, патентознавства та маркетингу, які сприяють розвитку знань із інтелектуальної власності як науки, що в ринковій економіці застосовується у всіх галузях людської діяльності.

Вивчення студентами основ інтелектуальної власності — основ економічних знань, інформації, патентознавства, маркетингу: промислового, сфери послуг, маркетингової культури, стратегічного, товарної та інноваційної політики, цінової політики, товарної політики, управління трудовими ресурсами, стандартизації та міжнародного маркетингу — сприяє розкриттю природних даних молоді, збагачує її духовно, виробляє активну життєву позицію, залучає до управління виробництвом, виконуючи таким чином важливу соціальну функцію — формування у майбутніх маркетологів професійних компетенцій. Слід також зауважити, що формування професійних компетенцій ґрунтується на загальнолюдських цінностях та принципах науковості, полікультурності, світського характеру освіти, системності, інтегрованості, єдності навчання й виховання, на засадах гуманізму, демократії, громадської свідомості, взаємоповаги між народами в інтересах людини, родини, суспільства та держави.

Отже, вказані тенденції у освіті в умовах гуманізації і демократизації повинні поглиблюватися на основі високих професійних компетенцій у галузі інтелектуальної власності, раціоналізації й винахідництва. Їх постійний розвиток свідчить про можливість працівників галузей народного господарства вести науковий пошук на кожному робочому місці, максимально використовувати наявні резерви для удосконалення виробництва, техніки й технології. А сам розвиток інтелектуальної власності залежить від підготовки особистості до трудової діяльності, що вимагає нових підходів у навчальному процесі як школи, так і вищих навчальних закладів освіти.

Новий економічний механізм використання інтелектуальної власності впливає на динаміку витрат у виробництві, зокрема на організацію, планування і впровадження у народне господарство новин. Сам процес упровадження технічних новин має три основні стадії: від

дослідження до першого виробничого освоєння, від першого виробничого освоєння до масового випуску; від виробництва нововведення до його кінцевого використання споживачем. Сукупність цих стадій складає інноваційний процес. Найбільш вузькими “місцями” у цьому процесі — є ланки взаємодії науки — техніки — технології — виробництва — фінансів — маркетингу — споживання, тобто ланки, де проходить розрив безпосередньої дії інноваційного процесу.

Поглиблення зв'язку інтелектуальної власності з економікою відповідає завданням удосконалення господарського механізму і, у свою чергу, висуває об'єктивні вимоги до організації інтелектуальної власності на міцній економічній основі, підготовки маркетологів у всіх сферах господарської діяльності.

Сьогодні ми можемо стверджувати, що досягнення у процесі навчання відповідного рівня знань — це кроки до створення підґрунтя для того, щоб основні результати навчання базувалися на досягненні випускниками навчальних закладів необхідних професійних компетенцій.

Аналіз літературних джерел, вивчення масового та передового педагогічного досвіду свідчать, що загальноосвітня школа, вищі навчальні заклади, незважаючи на певні позитивні зрушення у вивченні економічних дисциплін, не забезпечують належних умов для економічної освіти й підготовки молоді. Особливо це стосується вищих навчальних педагогічних закладів освіти. Треба подбати, щоб випускники-педагоги мали відповідний рівень знань, могли вчити учнівську молодь основ інтелектуальної власності. Адже сьогодні вчителі недостатньо підготовлені до цієї важливої і відповідальної роботи, не мають знань з маркетингу та патентознавства, і звісно, не можуть дати учням необхідні знання з підприємництва, правильно зорієнтувати їх у виборі професії.

Особливо актуальними є дослідження, спрямовані на вдосконалення навчального процесу в Україні, розроблення нових положень, навчальних програм, посібників, підручників для формування у майбутніх маркетологів професійних компетенцій на основі наукової інформації та патентної документації, економічного механізму маркетингу, цінової системи, фінансів та податкової політики, процесу роздержавлення і приватизації, які тісно переплітаються у навчальному процесі. Ці аспекти і зумовили необхідність наукової розробки питань, що стосуються вивчення молоддю основ економіки, інформації, патентознавства, маркетингу, створення управлінських систем з інтелектуальної власності, підготовки учнівської та студентської молоді до набуття професійних компетенцій.

Опрацювання та аналіз результатів перевірки ефективності запропонованої системи формування професійних компетенцій у майбутніх маркетологів дозволить інтенсифікувати вивчення основ наук, з сучасних наукових позицій розглянути роль і місце економічної освіти учнівської молоді та професійної освіти випускників ВНЗ, інтенсифікувати організацію продуктивної праці, активізувати інтелектуальну власність. Такий підхід до побудови нової системи сприятиме інтенсифікації розвитку науки і техніки, здійсненню загальнонаукових міжпредметних та міждисциплінарних зв'язків.

Реалізація моделі формування професійних компетенцій у майбутніх маркетологів потребує наукового управління, пристосування до умов демократизації та гуманізації загальноосвітньої школи. Неможливо підняти навчально-виховний процес на якісно новий рівень без високого рівня професійної готовності тих, хто безпосередньо запроваджує в життя соціальне замовлення суспільства — підготовку фахівців із високими професійними компетенціями. Будь-яка перебудова навчання — процес складаний і неоднозначний, зокрема, підхід до розробки та впровадження в навчальний процес нових програм, підручників, посібників, апробовані технології навчання. Сучасна освіта у своєму розвитку підійшла до такого рівня, коли потрібен і новий напрям думок і новий підхід до навчання на основі нових розробок: підручників, посібників, навчальних програм, які б відповідали сучасним вимогам ринкової економіки.

Висновки. За результатами дослідження висуваються і рекомендуються такі основні теоретичні висновки, що характеризують позицію автора.

1. Розглянувши загальний стан системи економічної освіти в нашій країні, можна констатувати, що вона є важливою умовою формування у майбутніх маркетологів професійних компетенцій для життя і роботи у цивілізованому суспільстві. Її необхідність диктується сучасним станом розвитку економіки і суспільства, глибокими перетвореннями в нашій країні.

Економічна освіта є органічною складовою загальної середньої освіти і повинна відображати її загальні тенденції, розвиватися і реформуватися разом з нею.

Серед найважливіших проблем можна виділити кадрову, матеріально-технічного забезпечення, якості підручників та змісту навчання, стану невизначеності економічної науки, проблему впровадження “Основ економічних знань”, “Патентознавство”, як обов’язкових шкільних предметів, вивчення у вищих навчальних закладах курсів “Основи наукової інформації”, “Інтелектуальна власність”, удосконалення курсу “Маркетинг”. Усі ці проблеми взаємозв’язані, жодної з них не можна вилучити чи обминути.

Вирішення проблем економічної освіти, формування у молоді професійних компетенцій вимагає значних зусиль з боку освітян, управлінців, широкої громадськості та з боку держави, для якої пріоритетним напрямком політики має стати саме розвиток освіти. При цьому не тільки школа є відповідальною за набуття особистістю необхідних компетенцій; на їх формування впливають сім’я, робота, мас-медіа, релігійні та культурні організації.

2. Чинники, що впливають на засади формування у майбутніх маркетологів професійних компетенцій, пов’язані із управлінням інтелектуальною власністю (раціоналізацією і винахідництвом) на промислових підприємствах, тісно переплітаються з підготовкою до цієї діяльності студентів ВНЗ, які, працюючи, в майбутньому зможуть втілювати набуті знання в практику, інноваційну діяльність та примножувати багатства і добробут суспільства. Виконані дослідження підтверджують, що інтелектуальна власність на підприємствах ефективна тільки за умови, що вона стає органічною складовою частиною виробничої діяльності трудового колективу та загальними інтересами суспільства з підготовки спеціалістів-маркетологів, випускників ВНЗ до участі у розвитку наукового прогресу. У цьому полягає її економічна доцільність і вигода.

3. Ефективність розвитку науково-технічного прогресу в галузях народного господарства суттєво знижується внаслідок відсутності комплексної системи розвитку професійних компетенцій, вивчення у закладах освіти інтелектуальної власності, здатність особистості сприймати індивідуальні та соціальні потреби та відповідати на них. Автор розробив і впровадив у навчальний процес загальноосвітніх шкіл і вищих навчальних закладів навчальні програми і підручники з блоку економічних дисциплін, підготовки та формування у майбутніх маркетологів необхідних професійних компетенцій.

4. Перехід України до ринкової економіки вимагає кардинальних змін в економічній освіті школярів, розвитку таких якостей, як самостійність і підприємливість. Відповідно до цього слід виробляти шляхи підготовки учнівської та студентської молоді до ринкової системи господарювання і самостійної трудової діяльності. Загальна стратегія нашої держави повинна інтегруватися до загальноєвропейського та світового співтовариства, впровадження системи компетенцій сприятиме сходженню України на міжнародний рівень освітніх досягнень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вачевський М.В. Педагогічні аспекти економічної підготовки молоді до вибору професії в сучасних умовах // Актуальні проблеми економіки. — 2004. — №1. — С. 190–204.
2. Вачевський М.В. Формування у майбутніх маркетологів професійних компетенцій // Молодь і ринок. — 2004. — №2(8). — С.13–22.
3. Вачевський М.В. Теоретико-методичні засади формування у майбутніх маркетологів професійної компетенції. Монографія. — К.: Професіонал, 2005. — 364 с.
4. Кремень В.Г. Освіта у ХХІ столітті // Вища школа. — 2002. — №4, 6. — С.9–17.
5. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти. Стратегія реформування освіти в Україні. — К.: К.І.С, 2003. — 296 с.
6. Шпак О.Т. Економічна підготовка педагогічних кадрів в системі безперервної освіти. — К.: “Четверта хвиля”. — 2000.